

נראדה אור

פרשת בהעלותך תשפ"ג

גליון קעד שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

לפני שלש שנים חל השבועות ביום ו' כהאי שתא, שבוע לאחמ"כ בשבת פר' בהעלותך דיבר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מעניני קבלת התורה, באמרו שלבני חז"ל החוגגים יו"ט שני, שבת זו היא שבת נאך שבועות – עדיין שבועות.

ידוע מאמרו של מרן הבעש"ט בביאור התפלה והסר שטן מלפנינו ומאחרינו, על משקל זה ביאר פעם אדמו"ר שליט"א שקודם קיום מצוה ולפני בוא שבת וחג מתגבר היצר שלא נכין עצמנו כראוי, ואחר צאת החג מתגבר לטשטש בנפשנו את רושם הקדושה. ועל זאת בקשתנו והסר שטן מלפנינו ומאחרינו.

כמה יש להתאמץ ולבקש שהשטן לא יגזול מאיתנו את הרגשת הקדושה – אור התורה שזכינו בחג הנפלא שעבר עלינו. ועצת הצדיקים לכך – ידועה לכולנו, לעשות בנפשנו כלי לקדושה בעבודה למעשה.

בחג השבועות קראנו מגלת רות בה נא' ותשק ערפה לחמותה [ונפרדה ממנה], ורות דבקה בה. על כך שדוד המלך נלחם בגליית הפלשתי ונצחו אומרים חז"ל יבוא בן הדבוקה [דוד שמזרע רות] וישלוט בבן הנשוקה [גליית שמזרע ערפה]. מקום יש להתבונן מה ראו חז"ל בענין מפלתו של גליית, לכנות את ערפה נשוקה על שם ותשק ערפה לחמותה.

אלא יסוד עצום נשנה כאן, פעמים זוכה היהודי ולבו מתעורר להתקרב להשם יתברך ולעבודתו, אך מה הלאה. יכול האדם לתת ביטוי להתעוררותו בדבר מה זמני ולהרגיש שבכך הוא מיצה את הדבר. אך החכם יבטא את הרגשתו בהתקדמות אמיתית בעבודתו.

ותשק ערפה לחמותה – בנשיקה זו מיצתה את ההתעוררות ולאחמ"כ שבה לעמה, ורות דבקה בה – היא לא הרפתה מלהחזיק בהרגשת לבה ולתרגם זאת בקבלת עול תורה ומצוות באמת. ועל כך אומרים חז"ל יבוא בן הדבוקה וישלוט בבן הנשוקה.

כל אחד מאיתנו עושה כלי להארת החג כפי כחו והשגתו, אך בכניסת החג קודם תפלת ערבית קרא כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שישנו ענין השוה לכולם, קביעת שעת לימוד בכל יום מבלי לוותר על כך אף בימים עמוסים כערבי חג וכדו', אין לך אדם שאין לו שעה.

נסיים בדברי הספה"ק בית אהרן שהראני הר"ר הענין זילברפרב הי"ו וז"ל: ביום א' פר' נשא דיבר מענין הלימוד והזהיר ביותר על זה בכל עת שיכול להפריש עצמו מכל עסקיו כל אחד ואחד כפי ענינו. ואמר אפילו כשהלך היום כפי שהלך מ"מ בשעה אחת לימוד בשמחה וזריזות יוכל להכניס כל היום בזה.

{ דברות קודש }

תכלית הבריאה לגלות אורו יתברך בעולם הגשמי

אנחנו אל המקום 'וגו' כי ה' דבר טוב על ישראל', שארץ ישראל הוא בחינת טוב ששם נתאחדו שמיא וארעא ונגלה כבודו יתברך בעניני הארץ. לכך היא ארץ זבת חלב ודבש ונשתבחה בשבעת המינים, כי על ידי גילוי כבודו יתברך בגשמיות נתרבה ונשתבחה השפע הגשמי.

גילוי כבודו יתברך על ידי התורה

שורש גילוי כבודו יתברך בעולם בחינת טוב הוא על ידי התורה"ק, כדאיתא במשנה (אבות ה, א) ואין טוב אלא תורה. כי התורה יש בה חלק פנימי שהוא אורו יתברך המולבש באותיותיה, וחלק חיצוני שהוא קיום מצוותיה למעשה. וכאשר מהלך היהודי בחוק התורה וכל עניניו נקבעים על פיה, נתאחד אורו יתברך בעניני החיים הגשמיים בחינת ציון. ועל זה אמרו (ברכות ה, א) משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, שעל ידי שמתייגע בתורה ודבק בה ומנהל כל חייו על פי הלכה, מקדש ומרום ד' אמותיו וכל סביבתו, ונתמלא רצונו יתברך בתחלת הבריאה לגלות כבודו בעולם הגשמי.

לכך עיקר אחיזת בני ישראל בארץ ישראל על ידי שדבקים בתורה ומנהלים חייהם על פיה, כמאמר הכתוב (תהלים קה, מד-מו) 'יתן להם ארצות גויים ועמל לאומים ירשו בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו', כי דייקא כאשר דבקים בתורה ומצוותיה אשר בזה מגלים אורו יתברך בעניני הארץ, שייכים לקדושת הארץ שבה נגלה אור ה' בחומרות העולם.

מטעם זה ארץ ישראל גמדה ופשטא כדאיתא בגמרא (גיטין טז, ב), שבזמן שישראל עוסקים בתורה ומצוות פשטא, שמרחבת ומגלה עצמה להם ומשפיעה עליהם מקדושתה, אבל כאשר אינם ראויים לזאת גמדה ואין להם מקום עליה. וכן נאמר (ויקרא כו, לב) 'שממו עליה אויביכם', שאין הארץ סובלת אותם שאינם ראויים לקדושתה ונעשית שוממת בשבתם עליה.

המשך בעמוד הבא >>>

ויאמר משה לחובב בן רעואל המדיני חותן משה נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותו אתן לכם לכה אתנו והיטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל (י, כט).

תכלית בריאת העולם לחבר שמים וארץ

כתוב (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', ובספה"ק (זח"א רנא) איתא שהיתה בריאת העולם בשם אהו-ה היוצא מראשי תיבות את השמים ואת הארץ, והוא הנקרא שם הדעת והוא גימטריא טוב.

הביאור בזה כי כל תכלית בריאת העולם היתה למען יתאחדו שמים וארץ, כדי שיגביר האדם הצורה על החומר ויזכך גופו החומרי, עד שאף עסקיו בכל עניני העולם הגשמיים יהא באופן שמקשר הכל להשם יתברך.

זהו בחינת טוב שנתגלה אורו יתברך בארציות העוה"ז, כי סוף מעשה במחשבה תחלה וכאשר נתגלה במעשה המחשבה שקדמה לו והוא מקושר לשרשו הוא בחינת טוב וכאשר נתנתק משרשו הוא היפך הטוב. וכיון שהיה הרצון הקדום לברוא העולם למען יתגלה כבודו יתברך במציאות הגשמית, לכך כאשר מקשר האדם עניני הגשמיות לשרשם למעלה הוא בחינת טוב.

המקום המובחר לגילוי כבודו יתברך בתחתונים הוא בית המקדש, כדכתיב (במדבר ז, א) 'ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן', ואמרו חז"ל (מגילה י: ב) אותו יום היה שמחה לפניו כיום שנבראו בו שמים וארץ, כי ביום זה באו שמים וארץ לתכלית בריאתם שיתגלה כבודו יתברך בארץ. והמשכן היה הכנה לביהמ"ק שבו היה אבן השתיה שממנו הושתת העולם, היינו שבביהמ"ק היה שלמות גילוי אורו יתברך בבריאה הגשמית, אשר על ענין זה הושתת ונתייחד כל בריאת העולם. וזהו בחינת 'ציון המצוינת' שמתאחדים כל עניני הארץ בהשם יתברך, ולכונה זו היו ישראל עולים ליראות ולהשתחוות לפניו בביהמ"ק, במקום אשר בחר ה' לגלות כבודו יתברך בעולם החומרי.

וכאשר ביהמ"ק הוא מקום גילוי כבודו יתברך בארץ בפרט, כן הוא בכלל בארץ ישראל, כלשון הכתוב 'נוסעים

אלדד ומיידד החזיקו עצמם לשיריים ולכך זכו לנבואה

וישארו שני אנשים במחנה (יא, כו).

על פי מה שאמרו רז"ל (ר"ה י: ב) 'לשאירת נחלתו' (מ"כה ז, יח), מי שמשים עצמו כשיריים, כי החזיקו את עצמם לשיריים, פירוש שאין העולם צורך בהם כלל, ולפיכך זכו לנבואה, גם 'כי לא יצאו האהלה'. ויהושע אמר למשה (פסוק כח) 'כלאם', פירוש רש"י הטל עליהם צרכי ציבור, וירגישו בעצמם איזה ישות והתנשאות, אבל משה אמר (פסוק כט) 'מי יתן והיה כל עם ה' כן ויזכו גם כן לזה.

אמרי יעקב (תיע"ז)

עבודת ימי הגלות דייקא מתוך החשבות

לכך כל זמן שהתנהגו ישראל כראוי היה ביהמ"ק קיים ונתגלה אורו יתברך בעוה"ז, אבל כאשר עזבו התורה גרמו לבטל גילוי זה ונחרב ביהמ"ק, כדכתיב (ירמיהו ט, יב) 'על מה אבדה הארץ על עזבם את תורת'. ומעת הזאת החלה עבודת בני ישראל בחשכת הגלות, שכאשר לא התנהגו כראוי לפי גודל גילוי אורו יתברך בעולם החלו בעבודה אחרת, להתחזק בדבקות בתורה ומצוותיה בעת אשר אין אורו יתברך בגילוי, מתוך תשוקה תמידית לאור שיתגלה בביאת המשיח, כדכתיב (שה"ש ה, ה) 'השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני'.

זהו ענין ג' שבועות שהשביע הקב"ה את ישראל, שלא יתגרו באומות שלא יעלו בחומה ושלא ידחקו את הקץ

(כתובות קיא,), כי עבודתם בעת שהיה ביהמ"ק קיים היה מתוך גודל הגילוי, כדאייתא (אבות ה, ה) עשרה ניסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק. ועל ידם ראו כולם כבודו יתברך בטבע העולם, אבל עבודת זמן הגלות היא דייקא בהעדר הגילוי. ועל ידי שמשתוקק היהודי לגילוי אורו יתברך ומנהל כל חייו על פי תורה אף בעת החושך, שבכל תנועה קטנה מחשב אם הוא על פי הלכה ובכל מעשה מתבונן אם מתגלה ע"י זה אורו יתברך בעוה"ז בחינת צדיק דאחיד בשמיא וארעא, בזה נתקן עבודת ימי הגלות ומתקרב זמן גילוי כבודו יתברך בעולם ככתחלה.

כי ה' דבר טוב על ישראל

בזה יבואר הכתוב 'נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותו אתן לכם' הוא ארץ ישראל בה נגלה אורו יתברך, 'לכה אתנו והיטבנו לך' שיזכה אף הוא לגילוי כבודו יתברך

במצויאות הגשמית בחינת טוב, 'כי ה' דבר טוב על ישראל', כל אשר דבר ה' בעשרה מאמרות שנברא העולם הוא בשביל התורה ובשביל ישראל, שיתגלה בחינת טוב על ידי דבקות ישראל בתורה.

יעזור השם יתברך שכל ישראל ישובו בתשובה שלמה ויסורו כל המפריעים להידיבק בתורת ה', ויפלו כל המחיצות המפסיקות בין ישראל לאביהם שבשמים ויביט הקב"ה בתשוקת בני ישראל להידיבק בתורה ויתגלה אורו יתברך בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

בהעלותך תשע"ג, רעוא דרעיון

שיחת קודש זו נאמרה בלכת אש קודש בעת אשר התגברו מזימות הרשע בענין גיוס תלמידי הישיבות ה"ל"ת.

מאורי אור

פרשת בהעלותך באור רבותינו

ענוותנותיה דמשה

מרע"ה סבר כי בני"י נקל להם לעבוד השי"ת בלי פניות

כתוב בתורה 'האיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה'. וכפי הנראה תיבות 'אשר על פני האדמה' נראה כמיותר. ולהבין איך היה זאת ומאיזה מקום ועל איזה אופן לקח משה בעצמו להיות עניו, אחרי שעל ידו יצאו ישראל ממצרים והוא קיבל התורה מסיני לישראל והקדוש ברוך הוא דיבר עמו פנים אל פנים, ואיך מצא דרך ואופן להיות עניו מכל האדם הלא ראה שלא זכה שום איש בעולם למדרגתו.

אך משום דכתיב (מיכה ו, ה) 'מה ה' שואל ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך', ואיתא בגמרא בפסחים (נ): כתוב אחד אומר (תהלים קח, ה) 'כי גדול מעל שמים חסדך', וכתוב אחד אומר (שם נו, יא) 'כי גדול עד שמים חסדך', כאן בעושי'ן לשמה וכאן בעושי'ן שלא לשמה. והיוצא ממאמר הזה שהעוסק בתורה ובמצוות לשמה אז עולה עבודתו ותורתו למעלה ולא נשאר מזה למטה כלל, אבל אם עושה שלא לשמה נשאר עבודתו ותורתו פה למטה על פני האדמה ואין עולה למעלה.

... משה חשב בעצמו שבוודאי אחרי שהוא הרבי והוא הלומד תורה עם כל ישראל, בוודאי אי אפשר לו להינצל מאיזה פניות דקות אשר מזה לא יוכל תורתו ועבודתו לעלות למעלה, וישראל פה למטה יותר מכל ישראל אשר כל אחד ואחד עובד את ה' בפני עצמו ביחידות, ונקל להם להיות תורתם ועבודתם לשמה יותר ממנו.

וזהו 'האיש משה עניו מאד מכל האדם', ובאיזה אופן, שחישב שכל מעשיו תורתו ועבודתו מלא בפניות חס ושלום, וזהו 'אשר על פני האדמה' שנשאר הכל למטה ולא פרחית לעילא, יותר מתורה ועבודה של כל ישראל שהמה אין להם ציבור סביבותם ונקל להם לעבוד בלתי לה לבדו.

אמרי יעקב (פרים תיע"ז), עיי"ש באריכות

הביט באחרית האדם שסופו רמה ותולעה

והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. כי באמת היאך היה יכול משה להיות עניו, הלא ראה וידע גדולתו יותר מכל ישראל, אך היה במחשבתו תמיד סוף כל האדם, כמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ד) שתקות אנוש רמה, ומה יוצא מכל הכבוד והגדולה אשר סוף האדם למות, וזה 'אשר על פני האדמה', ודפח"ח.

אמרי יעקב (בהעלותך תיע"ז)

לא הבין מדרגותיו ורק האמין בהם

והאיש משה ענו מאד מכל האדם (יב, ג).

פעם אחת שאל [מרן אדמו"ר מוה"ר ז"ע] לכאורה קשה על מה שכתוב בתורה 'האיש משה ענו מאד מכל האדם', הלא אחד מה"יג עיקרים הוא שנבואת משה היא אמיתית ושהוא היה אב לחכמים לקודמים לפניו ולבאים אחריו, ומשה רבינו ע"ה היה גם כן צריך להאמין זאת, ואיך היה יכול לפעול בנפשו כל כך להיות עניו מכל האדם ולחשוב שכולם מובחרים ממנו. והשיב על זה אדמו"ר נ"ע שני תירוצים, אחד, כי זה שנבואתו היא אמיתית ושהוא אב לחכמים היה אצלו ג"כ רק בתורת אמונה, ושלא הבין בעצמו רק שמחויב להאמין ככל ישראל.

והשני, כי מרע"ה היה חושב אחרי שהוא באמת שפל שבשפלים, והקב"ה בוחר בשפלים ולפיכך השרה שכונה עליו, אדרבה משהשרה שכונתו עליו מכלל דהוא שפל שבשפלים, כן חשב מרע"ה.

גדולתו - ענוותנותו

ולפיכך כאשר ישראל חטאו בעגל ואז לא מצא מרע"ה בנפשו כי עוד הוא גרוע מהם אחרי שנקי הוא מחטא כזה, אמר לו הקב"ה לך רד מגדולתך - הלא ירדת מגדולתך, שכל גדולתך היא הענוה והשפלות היתירה שבקרבך, אבל עתה כי תרגיש בנפשך כי אתה במעלה גדולה מהם הלא בטל ענוותך שזה גדולתך. אבל אח"כ ששיבר מרע"ה הלוחות, ואז מצא מרע"ה חסרון כזה ששום אחד מישראל לא עשה כזאת לשבר לוחות, אמר לו הקב"ה יישר כוחך ששיברת היינו שכוךך וגדולתך הראשון נתחזק כמקודם, והוא הענוה שלך.

זכר צדיק (יח)

ענוה מחמת שאינו יכול לעבוד ה' ברצונו

והאיש משה ענו מאד מכל האדם. כלומר ענוה שלו היתה יותר גדולה מענוה של שאר בני אדם, כי כל אדם יש לו ענוה על ידי שמכיר פחיתות ערכו מחטאתיו ופשעיו. אבל ענוה של משה היתה רק מחמת שהוא 'על פני האדמה' ואינו יכול לעבוד את הש"י תמיד בלי הפסק באהבה ויראה, כמו המלאכים אשר ברקיע.

משה סבר שאנשי העולם אינם במדרגתו רק כי לא עלו לשמים

עוד יש לומר, 'האיש משה עניו מאד מכל האדם' כפשוטו, שהיה קטן בעיניו מכל האדם. ומפרש אח"כ היאך יכול להיות זה. ומפרש, 'אשר על פני האדמה', כי משה היה חושב, כי מחמת שהם על פני האדמה ומשוקעים בהעולם על פי ההכרח, על כן הם כמו שהם אבל אילו הראה להם הקב"ה כמו לי, שעליתי לשמים והשגתי מה שהשגתי, היו גדולים ממני. כן נראה לי פשוט.

דברי שלום

משה רבינו ע"ה החזיק עצמו באמונה

פשוטה אף אחר כל ההשגות

לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא (יב, ז).
הרה"ק ר' יחיאל ממוש היה אומר בשם מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע הגם שבחינתו גבוהה כל כך שהוא 'בכל ביתי', בכל זאת 'נאמן הוא' - נעמט ער זיך מיט אמונה. והרה"ק מסלאנימא הביא מאמר זה בספרו חסד לאברהם (ח"ג סוד יציאת מצרים אות סה) וכתב: כן שמעתי ממו"ר הר"ג זי"ע.

ובחסד לאברהם חלק א (פ"ד ענף ד אות ב) כתב: האמונה הוא קוטב ההתקשרות, ואמונה הוא קוטב כח ההיולי. וכמאמר מו"ר זי"ע 'ואמונתך סביבותיך' (תהלים פט, ט), שאין אדם יכול להקיף כבוד השי"ת כי אם באמונה שלמה. וזהו 'והתהלכתי בתוכם' (ויקרא כו, יב). וזה מאמר הבעש"ט, מ"ט שערי בינה זכה משה רבינו (ר"ה כא), ואמר הבעש"ט א"כ מה עשה אח"כ. ותירץ, כשברא לשער החמישים וזהו בחינת האיניו מושג, ואח"כ כשזכה להשיג בו התחיל מחדש חמשים שערים וכן היה לעולם.

ובספר תפארת ישראל - תולדות הרה"ק בעל 'ישמח ישראל' מאלכסנדר צוק"ל (לאדו תרצ"א) מסופר: סיפר לי הרה"ג הח' המפו"ר 'שמחה שיחי', רבינו הק' בא בפעם אחת בימי עלומיו ללאדו"י אודות דבר מצוה, והיה בבית החסידים והרבה לדבר אז בפלפול אורייתא ובחסידות עם החברייא זה זמן כביר, ובתוך הפלפולים עמד את עצמו רבינו ממקומו, והלך להספרים שאנק, ולקח ספר אחד והביט בו רגעים אחדים והעמיד את הספר במקומו בחזרה, והוא הלך בבית החסידים אנה ואנה הלך ושוב בהתלהבות גדולה זה זמן רב. וכשהרגיע את עצמו הלך בחזרה להחברייא ודברו עוד בדברי תורה, והתפלל עמהם תפלת מעריב, והלכו להגביר החסיד ר' לוי ע"ה שהכין לכבודו סעודה גדולה - סעודת מריעים. והוא [ר' שמחה הנ"ל] הלך עלי דרך בצוותא חדא להבל"ח עם רבינו הק' וראה שהוא עוד משוטט ברעיונו, ושאלו על מה זאת.

ואמר לו רבינו שראה איזה דבר בהספר ונתפעל מזה מאוד מאוד. ושאל אותו באיזה ספר, ואמר לו יסוד העבודה ממוהר"א מסלאנים, וראה שם פירוש הכתוב 'ואמונתך סביבותיך' בזה"ל באמונה נוכל לסבב אותך כביכול, מיט אמונה נעמט דיר ארום, והעמיק בזה בעיון רב זה זמן כביר. [ובספרו הק' ישמח ישראל הביא המאמר בפר' לך לך סוף אות ח עיי"ש].

בהעלותך את הנרות נרות המנורה לשעתם ולדורות במשנת כ"ק מדרן אדמו"ר שליט"א

תכלית אור החכמה להאיר עניני החומר

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ה, ב).

ברש"י אל מול פני המנורה, אל מול נר אמצעי שאינו בקנים אלא בגוף של מנורה.

יש לבאר לדברי רש"י שששה נרות היו פונים לנר שבאמצע היה צ"ל יאירו ששת הנרות. עוד דייק בדגל מחנה אפרים מהו 'אל מול פני המנורה'.

ראיתי לפרש שלא רק שהאירו הנרות לצד נר האמצעי אלא אף האירו למול פניהם, כלומר המנורה בדרום ולמ"ד (מנחות צח:) שהיו הנרות בין מזרח למערב, אזי נרות שבמזרח לצד מערבית צפופית ונר האמצעי לצד צפון. וזהו 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', שהמנורה בדרום וכל הנרות נטו לצד צפון שהוא ממול המנורה.

הרמז בזה שאמרו חז"ל (ב"ב כה:) הרוצה להחכים ידרים הרוצה להעשיר יצפין וסימנך מנורה בדרום ושלחן בצפון, והיו הנרות נוטים לצד השלחן שבצפון להורות שתכלית השגת אור החכמה אינו שיאיר לשעתו בלבד, אלא העיקר שימשיך להאיר בו אף לאחר זמן, ואף בעת שפונה לעסוק בעניני עוה"ז לא יחשיך אור נפשו. וכהוא שאל לפני הרה"ק מקאצק ואמר לו שלמד כל הש"ס, שאלו הרה"ק און וואס האט ש"ס דיר געלערנט... [ומה הש"ס לימד אותך]. כי תכלית עסק התורה לעשות רושם באדם ולשנות מציאותו על ידי הלימוד.

בהעלותך תשע"ה, ליל שבת

ביטול כל עניני העבודה לחוקי התורה

עוד יש לבאר דאיתא בעבודת ישראל בפרשתן וז"ל 'בהעלותך את הנרות', במדרש (ספרי כאן) הא כיצד שלשה כלפי מזרח ושלשה כלפי מערב ואחד באמצע נמצא כולם מקבילים את האמצעי, מכאן אמר רבי נתן האמצעי משובח עכ"ל. רמז בכאן כי כל העבודות וכל הענינים הוא לדבק בגופא דמלכא דהוא עמודא דאמצעייתא, וזה 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות' ולא אמר ששה הנרות, כי כל השבעה הוצרך להעלות אל עמודא דאמצעייתא ואמצעי הוא המשובח, עכ"ל.

ביאור דבה"ק כי גופא דמלכא מורה על התוה"ק, כנאמר בפתח אליהו 'תפארת גופא' ותפארת הוא תורה מדת יעקב. ותכלית כל עניני עבודת איש יהודי שידבק עצמו בהשם יתברך דייקא על ידי תורתו, כלומר שתהא התורה אצלו ככלי הנקרא מצפן ובכל ענין שמתעורר לבו לעבוד ליוצרו יבחון האם הוא מכוון כמצוות התורה. ואף אם בוער לבו ברשפי אש שלהבתיה באהבתו יתברך וחפץ עד מאד בעבודה

בענין מסוים, באם אינו מכוון כמצוות התורה לא יעשה זאת. וזהו 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', שכל עניני העבודה המאירים נפש היהודי יהיו מכוונים לפי התורה שהיא גופא דמלכא.

זהו מה דאיתא בישראל בפרשתן בדברי רש"י 'ויעש כן אהרן וגו' להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, והוא תימה מה גודל השבח בזה.

ומביא בשם הרה"ק הר"י מווארקא שבאם היה הרה"ק מבארדיטשוב מדליק המנורה היה ברוב התלהבותו שופך השמן ומפיל המנורה, ועל זה משבח הכתוב לאהרן שקיים המצוה כהלכתה ללא שינוי.

אמנם הדברים צריכים ביאור שהרי אף כי היתה עבודת הרה"ק מבארדיטשוב באופן זה, כמסופר שבלייל הסדר באמרו הפיסקא 'ובמורא גדול זה גילוי שכינה', בגודל התלהבותו היה הופך השלחן עם כל אשר עליו. ודאי לא נחסר מחמת זאת מאומה בקיום המצוה כתקנה, ואחר שבאמת היה זוכה לגילוי שכינה היו עורכים מחדש כל השלחן כתקנו. אם כן מהו אפוא השבח שקיים אהרן הכהן הדלקת המנורה כתקנה ולא הפך המנורה וכו'.

אלא כפי שנתבאר שעבודת הדלקת המנורה להשפיע בישראל לבטל לתורה גודל האור שמרגישים בנפשם, שאף אם מתלהב לבו באש קודש לעשות רצונו יתברך, אינו עושה מאומה כי אם על פי חוקי התורה. וזהו שבחו של אהרן שלא שינה – 'אל מול פני המנורה העלה נרותיה', שבהדלקתה האיר נפשות ישראל לעשות רצונו יתברך מבלי לשנות מחוקי התורה.

זהו ביאור דברי המדרש (במדב"ר טו, ה) שהביא הרמב"ן שאמר הקב"ה למשה שינחם את אהרן, הקרבנות כל זמן שביהמ"ק קיים הן נוהגין אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו, והרמב"ן פירש דברי המדרש על נרות בית חשמונאי. ולפי הנ"ל יתבאר כונת המדרש שבהדלקת המנורה נפעל לכל הדורות שיבטל היהודי רגשי לבו לחוקי התורה.

זהו טעם המנהג לומר במי שברך בקריאת שם לבת 'ויזכו לגדלה לתורה' כפי הנוסח בסידור שלנו, אף שאין האשה מחויבת בתלמוד תורה ולכן יש נוהגים לומר לגדלה לבעל תורה. כי לגדלה לתורה אין הכוונה רק ללימוד התורה, אלא שכל עניני העבודה יהיו על פי תורה.

בנעילת חג השבועות כבר הארכנו לבאר שבקבלת התורה נקבע בנפשות ישראל שיהא דבקתם בהשם יתברך רק על ידי התורה (נדפס בגיליון חג השבועות ש.ו.י.) ומקום יש להאריך עוד הרבה בדוגמאות בענין זה, וכל אשר יבחון נפשו ודאי ימצא בעצמו כמה וכמה

ענינים שיש לו לבטל לחוקי התורה ולא לילך אחר הרגש הלב. וכאשר יש לאדם מצפן זה בחייו סמוך ובטוח הוא שדבקו בהשם יתברך אמיתית ונכונה.

בהעלותך תש"פ, קידושא רבא להולדת הבת לר"א אלבוים

גילוי אור הגנוז בשבת וביותר בשבת בהעלותך

עוד יש לבאר דאיתא (חגיגה יב.) אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם רואה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שראה שאין העולם כדאי לו עמד וגזו לצדיקים לעתיד לבוא. ובזוה"ק (זו"ח פה, א) איתא שגזו הקב"ה בתורה. וענין האור שאדם רואה בו מסוף העולם ועד סופו, הוא גילוי אורו יתברך בעולם ללא שום הסתר ומניעה גשמית.

זהו ענין 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', כי נר המערבי היה כנגד הארון שבקודש הקדשים שבו לוחות הברית, ומכח הלוחות נשפע בו מאור הגנוז בתורה. על זה בא הצייוי שיאירו הנרות לצד נר המערבי, היינו שבע מדות שבאדם וכל עניניו יקבלו אור הגנוז להיות מיוחדים באורו יתברך מבלי הסתר גשמי.

והנה אחר שאירע מה שאירע עם אדם הראשון בקשה השבת מהש"ת שלא יגנו האור עד אחר שבת, כנאמר בזמירות (זמר מה יפית) 'את חלית פני קונך ולא נטמן יום אחד למוצאי וזו נגנו ליראי'. ואף אחר שנגנו בבוא השבת נגלה אור הגנוז, כדאיתא ממרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע 'רזא דשבת איהי שבת', רז בגימטריא אור - האור המתגלה בשבת זהו השבת.

היינו קודם בריאת העולם היה אורו יתברך מלא הכל ללא שום הסתר, ובבריאת העולם נוסף בכל יום הסתר על ידי הבריאה הגשמית, ובבוא השבת מאיר אורו יתברך בכל העולמות בבחינת אור הגנוז שגובר על כל ההסתרים. וכאשר במנורה היה נר המערבי באמצע ומכל צד שלשה נרות שקבלו אורם ממנו, כן הוא בשבת 'מינא ושמאלא וביניהו כלה', שתכלית אור השבת להאיר אור הגנוז בשלשה ימים שלפניו ושלשה שלאחריו. וביותר מאיר אור הגנוז בשבת פרשת בהעלותך כדאיתא מהרה"ק רבי פינחס מקארץ, אחר שקוראים בו מענין הדלקת המנורה.

זהו ביאור דברי רש"י 'ויעש כן אהרן וגו' להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. כי הת"ח כל מעשיו לשם שמים ולכן אף בימות החול הוא בבחינת שבת שמאיר אור הגנוז בכל מדותיו ומעשיו. ואף אהרן הכהן היה בדרגה זו ולכן לעצמו לא היה נצרך אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, שמורה על הארת המדות באור הגנוז מכח נר המערבי. ואף על פי כן 'ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה' ולא שינה.

בהעלותך תשע"ו, ליל שבת

אסכולת לי חסידי...

שיחת חברים בדרכי רבותינו

מתאספים החברים ואזוירת החג עדיין בקרבם, הקלה היא בעיניכם?! הלא בעיצומם של שבעת ימי השלמה עדיין עומדים, ועל אף שברשות הרבים כבר כמעט שכחו שהיה שבועות, אך לב החסיד, הלב לא שכח, הלב עדיין בוער ב'זנגלית עליהם בערפלי טוהר', על כן השיחה כולה נסובה סביב חג השבועות, מאמרי הקודש, ומראות ההוד להם זכינו בהאי יומא דקא גרים, וממנו נקח לעבדו ית' באהבה ביראה ובשמחה כל הימים. תדיר חרוטה על ליבנו הדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כי בימים טובים לומדים אנו מה מציאותינו האמתית, למה אנו משתוקקים, איך התפילות שלנו נראות, בימים בהם הגוף לא כל כך מפריע, מאירה הנשמה באורה וזיווה האמתית. בימות החול, כשגוף והחומר מושכים אותנו מטה, נזכיר לעצמנו כי גם כן, כל העולם, כולו חל מפניך, ובריות בראשית, חרדו חרדו חרדו ממך... נזכור כי עבודתו ית"ש היא המציאות האמתית, ואילו החומר והעולם הזה הוא דמיון שאין לו אחיזה במציאות, הדרך עלך חג השבועות, עוד רבות רבות נחזור בליבנו במהלך השנה 'רבותכון מה חשיבא', כשתבוא איזה חדשה מסעירה באמצע הלימוד, כשנצרה להתכרבל במיטתנו שעה נוספת, נשוב אלייך חג השבועות. נעלה בליבנו את הזעקה הנצחית 'צבי ואתרעי בן'.

הנפש, לזעקה המפלחת את כל הרקיעים 'מנו ומאן הוא רחמך', הימים, השעות המייסרות שבהם לא ידענו מהיכן ומי יופיע עלינו באהבתו הגדולה, בהגיע משיח נתגעגע לכל אלו, ונבקש רק עוד פעם אחת לחוות רגעי דבקות באמונתך בלילות אלו.

כרגיל, שומע ר' יעקב יצחק ביישוב הדעת את דברי הנאספים ולאחר מכן פתח פיו בחכמה: יש להתבונן, מדוע דווקא בעת קבלת התורה, ברגעים

היותר מרוממים של השנה, שעה שכל אחד מקבל על עצמו קבלות לעול תורה ביתר שאת ועוז, דייקא אז פותחים ב'רבותכון מה חשיבא', הלא כעת, כעת לכל אחד זה בהיר כשמש... השאלה היא על מה!

אך לפי האמור הכל בהיר. כן כן, כעת כשהכל ברור כשהלב נקי, כעת מכריזים אנו כי מוכנים אנו ליגיעה, ביום של ימות המשיח, באותו יום גופא שהתפילה זורמת, שהמזל צלול לעבדו ית', באותו יום מכריזים אנו 'רבותכון מה חשיבא', כאומר, יודע אני שהנסיונות יגיעו, ברי לי כי יהיה לי קשה, אך מתוך המקום המרומם הזה שהנני נמצא בו, מכאן אני מכריז כי עיקר התכלית הוא ההתגברות, עיקר העבודה הוא להאיר את החושך שבלב.

ראש החבורה: אכן חג השבועות הוא חג של לעתיד, שאול הוא לנו מימות המשיח - כמאמר מרן אדמו"ר שליט"א, אך התכלית של יום זה הוא להאיר את ימי החול, בהם לא מאיר אצלנו עבודתו ית'.

אסיים רק עם אימרה נוראה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהובאה בגליון נראה אור לחג השבועות. נעמי משכנעת את רות כי אל לה לבוא עמה ולהתגרר. ומסבירה לרות בנימוקים הגיוניים מדוע לא כדאי לה להתגרר ולהצטרף לעם היהודי, אך - ותרא כי מתאמצת - אזי שתקה והסכימה שתבוא, וכי מה אם היא מתאמצת? משתנים הנתונים? להיות גיורת כבר לא קשה?

אלא נעמי ראתה כי רות מתאמצת, הולכת היא למעלה מדרך הטבע, הבינה נעמי כי תזכה לפתיחת שערים למעלה מדרך הטבע! הדרך והמסילה העולה בית קל תיכשב לפניה למעלה מדרך הטבע! דיבורים אלו - זה מה שניקח מהיום הקדוש שעל"ט.

אבער מיט זייער ירגוון מאכין זיי דאס קאילע - יכלו הנשים להגיע למדרגות גדולות בזכות יגיעתם וטירחתם בצרכי שבת ויו"ט, אבל על ידי הכעס והרוגז, הן מקלקלות הכל.

ישוב בסוכה או בקערה?!

הרה"ק מראדושיץ בצעירותו טרם התגלותו היה עני ואביון מרוד, ומרוב עניותו עברו עליו ימים שלמים שלא הכניס לפיו מאומה מחמת שלא היה ממון בידם לקנות אוכל, אחד הפעמים שארע לו כזאת היה בעשרת ימי תשובה שכבר יום לפני יום כיפור לא היה לו מה לאכול והתענה כמה ימים, וכן לאחר יום הכיפורים היה סיפק בידו ללחם צר ומים לחץ ממש, בערב חג הסוכות לא היה בביתו מאומה על מנת להכין ליום טוב, על כן נותר בבית המדרש לאחר התפילה ורק לאחר שכל האנשים סיימו סעודתם ויצאו מסוכתם בא לסוכתו בכדי שלא יראוהו ועדיין יושב בביהמ"ד מחוסר כל.

בהגיעו לסוכתו ראה והנה מאירה הסוכה מנרות ואף חלות ויין לקידוש יש, הרה"ק שמח מאד ועשה קידוש בכוונה ונטל ידיו לאכול, לכששאל מהיכן היה הכסף לקנות צרכי יום טוב, השיבה הרבנית כי מכרה את אחד מתכשיטיה וקנתה בממון זה מעט מצרכי יום טוב, לאחר מכן הביאה הרבנית תבשיל תפוחי אדמה והחל הרה"ק לאכול, לאחר שכבר לא לפיו דבר מאכל ראוי זה כמה ימים, כעבור מספר רגעים התיישב הרה"ק בדעתו, מחמת ששת ליבו כי אוכל התפ"א בחשק גדול, ואמר לעצמו - בערלה! הישב אתה בסוכה או בתוך הקערה? ומיד משך ידו מהקערה, זאת לאחר שכבר לא אכל מספר ימים.

אהרן יוסף: בדיבורים מרוממים פתח ראש החבורה את התכנסותנו הערב, אם אמנם היום של חג השבועות חלף עבר, אבל את חג השבועות מכניסים אנו בקרבנו, אחזתיו ולא ארפנו! חשבת, ומובטחני שכבר נאמר רעיון זה, כי חג השבועות - בשונה משני רעיו הרגלים ניתן יום אחד, ואילו ששת ימים לאחר כך ניתנו לנו כהשלמה לאות כי היו"ט לא שייך רק ליום מקרא קודש, ההשפעה, ההארה, התשוקה והדבקות שייכים לכל מי שירצה

להאיר בקרבו את אור השי"ת בכל זמן שהוא. השי"ת ישלים לו את האור של קבלת התורה אף ביום חול של חודש כסלו, על כן ניתנים ששת ימים של חג השבועות כימי חול רגילים.

שלמה חיים: אכן, חג השבועות הוא לא רק חג של יום אחד, עדיין מהדהדת באזני אמרתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בלחיים שלאחר הספירה האחרונה לשנה זו, שבתוך דבריו הבורעים והיסודיים אמר כי 'את היום של חג השבועות שואלים אנו מימות המשיח' יום זה הוא יום של למעלה מדרך הטבע, על כן - הזכיר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את דברי הרה"ק מבראדיטשוב - קוראים אנו את מגילת רות דווקא בשבועות כי רק ביום זה ניתן לנו רשות להתבונן בלידת המשיח, בחיות כלל ישראל מן השורש.

חנוך העניך: אל לנו לשכוח כי תכלית יש לו ליום זה, כמו שהזכיר ראש החבורה בפתיחתו, והדברים מתבארים ביתר אחרי דברי שלמה חיים, וכי לחינם משאלנו השי"ת מימות המשיח?! חיים שאל ממך נתת לו, אין זה אלא בכדי שנדע את מעלתו ועכשיו בימי החול כשמתאמצים אנו לעבדו ית"ש, נזכור כי השי"ת רואה כל מאמץ, כל יגיעה לשבור מעט מהחומר ולהתקרב אליו.

ברוך מרדכי: ידועה אמרתו הבורעת של הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א משנן פעמים רבות, על מאמר חז"ל עה"פ 'תשורי מראש אמנה': הר יש סמוך לארץ ישראל ואמנה שמו, וכשמתקבצים הגלויות יאמרו ישראל שירה עליה. אמר הרה"ק מבעלזא שבעת בוא המשיח, רגע קט טרם יחלו בפועל ימות המשיח, יסתובבו בני ישראל ויביטו אחור, אל כמעט אלפיים שנות גלות, יראו את הגיורות והשחייטות השונות, יראו את הנסיונות הקשים והמרים.

כל הקשיים, המחלות והצרות יעברו לפנייהם בסך, ויזכרו בכל החיזוקים באמונה, כל זאת בתנו ולא שכחוןך ולא שקרנו בבריתך, ולא לו נתגעגע בימות המשיח! נתגעגע לחיבובי

אור צדיקים ישמרו

אור העבודה בדרכי הצדיקים

הרה"ק רבי אהרן בן רביה"ק רבי אשר - ה'בית אהרן' מקארלין זי"ע

יום ג' - טו"ב סיון

הרה"ק רבי ישכר בער בן ר' יצחק מראדושיץ זי"ע

יום ד' - ה"י סיון

יגעו עצמם ע"מ להיות חסידים

ה'בית אהרן' הזדמן פעם בשבת לאחת מהעיירות שבליטא, עיר שכולה מתנגדים והתפלל בבית הכנסת הגדול דמתא, בערב שב"ק התחיל הרה"ק לומר הודו לה' כי טוב כדרכו מתוך סערה אדירה, ואלו המתפללים שם לא נעו ולא זעו מקולו, וישבו להם כל אחד במקומו בהשקט כאילו לא היה.

המשיך הרה"ק בפסוק השני 'יאמרו גאולי ה' אשר גאלם' ואין אחד מהם עונה אחריו, בפסוק השלישי סיבב פניו כלפי העם ואמר פסוק השלישי - ומאוצות - פון זייער ארציות קיבצם, בשמעם דיבור קדוש זה נפתח ליבם, ומיד התחילו לומר אחריו כל המזמור בהתעוררות, וכן היה כל התפילה, לאחר מכן התקבצו אל בית האכסניה לסעודת הלילה של הרה"ק חסידים ותיקים.

כך היה כל השבת שהכניס בהם הרה"ק אור עצום וחדש לעבודתו ית"ש. לאחר הבדלה כשנפרד מהם לשוב לביתו אמר

להם: קינדערלאך! ביז יעצט האבין מיר אייך יגעבין פון אונז, פון הערשט און ווייטער זאלט איהר זיך אליין סטארען צוא ווערין חסידים! - בני! עד עכשיו נתתי לכם משלנו, מכאן ואילך עליכם לייגע עצמכם בכוחות שלכם להיות חסידים!

מלאכים יוצאים מן הארובות...

הרה"ק ה'בית אהרן' שיבב והפליא מאד את מעלת הטירחת והיגיעה בצרכי שבת ויו"ט: בערב ראש השנה לפנות בוקר, נסע מקארלין לסטאלין לקראת ראש השנה, וכשהגיע קרוב לסטאלין וראה את ארובות העשן היוצאים מהיסק התנורים שהכינו הנשים לקראת אפיית ובישול מאכלי החג. אמר לבנו הרה"ק ר' אשר - זעה די מלאכים וואס גייען ארויס פון דעם רויך פון די קוימענס - ראה את המלאכים היוצאים מארובות העשן.

חכמת נשים

אמר ה'בית אהרן' בשבח הנשים הטורחות בהכנות צרכי שבת ברוב יגיעה: זיי וואלט'ן גיקענט צוא - קומען צו גרויסע מדרגות,